

Φ.Ο.Σ. Γ.Π.Α. – ΕΠΑΝΟΔΟΣ ΣΤΗΝ ΔΡΑΣΗ

ΠΟΡΕΙΑ ΣΤΟ ΔΑΣΟΣ ΤΗΣ ΣΚΙΡΙΤΙΔΑΣ – ΠΗΓΕΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΤΑ

Το πόσο σωστή ήταν η απόφαση των Πρυτανικών Αρχών να επιτρέψει την επαναδραστηριοποίηση του Συλλόγου μας φάνηκε από την τεράστια επιτυχία που

είχε η πρώτη εξόρμησή μας στο μονοπάτι της Βλαχοκερασιάς, έργο του φίλου, ορειβάτη Τάσου Μήτσιου, που ο ίδιος διάνοιξε και που με περισσή φροντίδα διατηρεί προσπελάσιμο παρά τις δυσκολίες που παρουσιάζει λόγω της διαμόρφωσης του εδάφους. Και πράγματι, η υποδομή που δημιούργησε (σήμανση, τοποθέτηση σχοινιών,

σκαλίσματα σε βραχώδη σημεία, ανάδειξη πηγών) δίνει την ευκαιρία στον κάθε λάτρη της φύσης να απολαύσει μια μαγευτική διαδρομή μέσα ή κοντά στα ανάντι του ποταμού Ευρώτα, τα ολοκάθαρα νερά του οποίου σχηματίζουν μικρούς καταρράκτες, μικρές ή πιο μεγάλες λίμνες που κυριολεκτικά παραπέμπουν στα πολυδιαφημιζόμενα Αρκαδικά τοπία που πίνακες ακόμη και Ευρωπαίων καλλιτεχνών εμφανίζουν.

Σε αυτό λοιπόν το τοπίο είχαμε την ευκαιρία να βρεθούμε το Σάββατο 13 Νοεμβρίου 2021, 55 μέλη και φίλοι του Συλλόγου. Ξεκινήσαμε στο μονοπάτι του δάσους της Σκιρίτιδας στις 9:30 το πρωί. Περνούμε μέρος του δάσους αυτού και

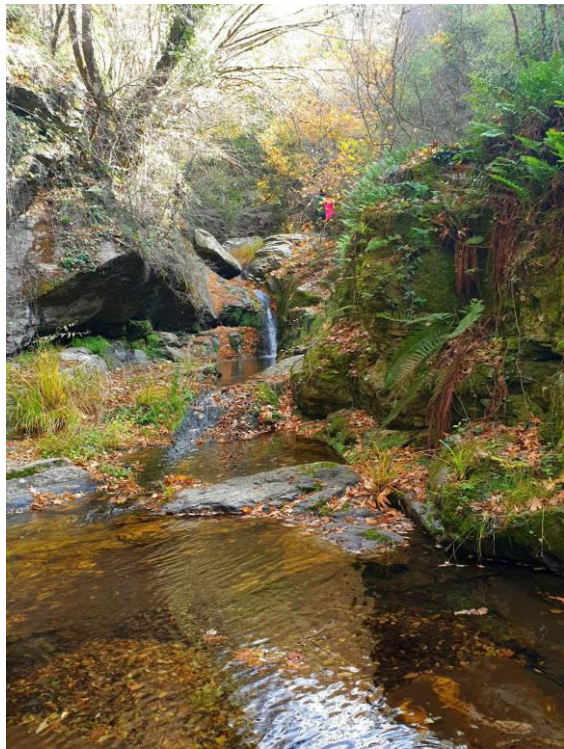
στη συνέχεια κατεβαίνουμε στο ποτάμι. Συνεχίζουμε κατά μήκος του ποταμού, περνώντας από εγκαταλειμμένα περιβόλια, ξεχασμένους νερόμυλους και παλιές

νεροτριβές, για να ανηφορίσουμε μέσα σε μικρό παραπόταμο, σε μια συνολική διαδρομή 14 χιλιομέτρων.

Αντί λεπτομερούς περιγραφής της περιοχής θεωρούμε σκόπιμο να παραθέσουμε

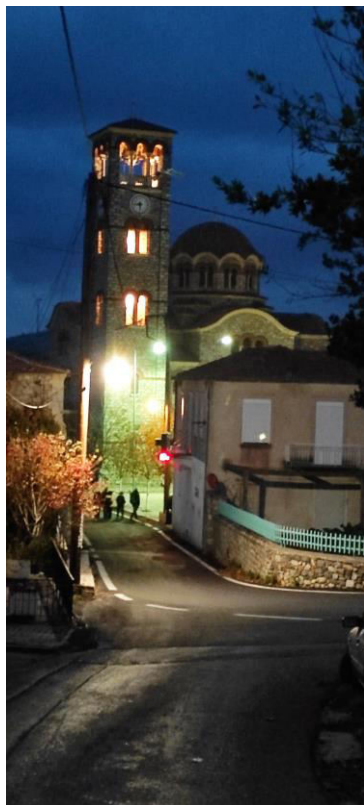

αυτούσιο, το παρακάτω κείμενο του Τάσου σε σχέση με την ενδιαφέρουσα ιστορία της περιοχής:

«Στην αρχαιότητα **«Σκιρίτις»** ονομαζόταν μεγάλο τμήμα της βόρεια Λακωνίας. Σε γενικές γραμμές οριοθετείται από τους ποταμούς: δυτικά, τον Ευρώτα και ανατολικά τους Οινούντα/Κελεφίνα. Σήμερα δηλώνει ως τοπωνύμιο τον τεχνητό δρυμό που καλύπτει σχεδόν την ίδια περιοχή, από τα χωριά Κερασιά, Βλαχοκερασιά, ως τις Κολλίνες, νότια της επαρχίας Μαντινείας. Οι μεγαλύτεροι οικισμοί της Σκιρίτιδας ήταν το Οίον και οι Καρυές (τόπος καταγωγής των Καρυάτιδων). Οι Σκιρίτες ήταν Αρκαδικής καταγωγής και ενσωματώθηκαν, στις αρχές του 8ου π.Χ. αιώνα στην Σπάρτη, ειρηνικά, οι οποίοι ήταν υποτελείς, διατηρώντας όμως αρκετές ελευθερίες (υπάγονταν στο καθεστώς των περιοίκων). Αποτελούσαν μεθόριο κυματοθραύστη και προμαχώνα προς βορρά στο κράτος της Σπάρτης για τουλάχιστον ως τον 4^ο π.Χ. αιώνα. Η περιοχή ήταν στρατηγικής σημασίας αφού ήλεγχε το δρόμο προς την Τεγέα. Ο Σκιρίτις λόχος που αποτελούνταν από άντρες της περιοχής, διαδραμάτιζε σημαντικό ρόλο στον Σπαρτιατικό στρατό. Έγινε γνωστή από το επίλεκτο στρατιωτικό σώμα των κατοίκων της «Σκιρίτις Λόχος», που κατείχε τιμητικά την αριστερή πτέρυγα της Σπαρτιατικής φάλαγγας. Τα κατορθώματα αυτών των ανδρών υμνήθηκαν από τους Λακεδαιμονίους. Παρατασσόταν τιμητικά στο αριστερό άκρο του Σπαρτιατικού στρατεύματος, διέθετε δύναμη 600 ανδρών, ενώ είχε ρόλο παρόμοιο με αυτό των «ειδικών δυνάμεων». Κατά τη διάρκεια νυχτερινής πορείας αναλάμβανε ανιχνευτικό ρόλο, όντας ο μοναδικός λόχος που προπορευόταν του βασιλικού. Ιδιαίτερη ικανότητα εμφάνιζε απέναντι στις ίλες ιππικού. Οι Σκιρίτες χρησιμοποιούσαν σαν μέθοδο παραλλαγής και κάλυψης την σκόνη από κάρβουνο, με την οποία κάλυπταν το δέρμα τους, ώστε να επιχειρούν μυστικές αποστολές. Σύμφωνα με το Διόδωρο το Σικελό, το σπουδαιότερο επίτευγμα του Σκιρίτη Λόχου αποτέλεσε η δολοφονία, μεταξύ άλλων, δύο αδελφών του Ξέρξη μέσα στη βασιλική σκηνή, του Αβροκόμη του Πρεσβυτέρου και του Υπεράνθη, μία από τις νύχτες κατά τη διάρκεια της μάχης των Θερμοπυλών. Το σχέδιο του βασιλιά Λεωνίδα ήταν η δολοφονία του ίδιου του Ξέρξη, τον οποίο όμως το απόσπασμα των Σκιριτών δεν βρήκε εντός της σκηνής του. Το απόσπασμα εξοντώθηκε από τη δύναμη των «αθανάτων» όταν αργότερα έγινε αντιληπτό Βορειανατολικά της Βλαχοκερασιάς (λίγο πριν

την είσοδο σε αυτή) στον λόφο του Άη-Γιάννη της Κερασιάς τοποθετείται η αρχαία πόλη Οίον», την οποία διεκδικούσαν λόγω της στρατηγικής σημασίας της οι Τεγεάτες και οι Λακαϊδεμόνιοι. Μάλιστα, το 369 π.Χ. εδόθη σημαντική μάχη Αρκάδων εναντίον της φρουράς των Λακαϊδεμονίων. Η Σκιρίτις καθ' όλο το διάστημα της Λακωνικής υπεροχής, μέσα 6^{ου} – αρχές 4^{ου} π.Χ. αιώνα, μένει αφανής. Η πρώτη εισβολή του Επαμεινώνδα (χειμώνας 370-369) στη Λακωνική γη αποτελεί την απαρχή των εξελίξεων. Μεταξύ άλλων καταλαμβάνεται από τους Αρκάδες το Οίον της Σκιρίτιδας και εξοντώνεται η φρουρά από τον Ισχύλαο. Μεγάλο μέρος των πρώην περιοικίδων περιοχών της Σπάρτης αποδεδεσμεύεται από την επικράτειά της, ανάμεσα τους και η Σκιρίτις, η οποία θα ενισχύσει την ίδρυση της Μεγαλόπολης, το 368, με ανθρώπινο δυναμικό. Οι επιχειρήσεις του Αρχιδάμου – 364, εισβολή και λεηλασία της Σκιρίτιδας, μεταξύ άλλων δεν άλλαξαν τη θέση της. Στα μετέπειτα χρόνια η μεθόριος Σκιρίτις ανήκει τότε στους Αρκάδες, στην Τεγέα, και τότε στην Σπάρτη. Ο Πausanίας –ιστορικός και γεωγράφος, ο οποίος περιόδευσε την Πελοπόννησο το 180 μ.Χ.- αναφέρει τους Οιάτες, δηλ. τους κατοίκους της «Οίνο» Σκιρίτιδος, ως έναν από τους εννέα Δήμους της Τεγέας.

Η **Βλαχοκερασιά** είναι ένα γραφικό χωριό της Μαντινείας, στο 20^ο χλμ δεξιά από το δρόμο Τρίπολης-Σπάρτης, μετά την Τεγέα. Είναι το κεφαλοχώρι της περιοχής και ήταν έδρα του Δήμου Σκιρίτιδας. Είναι κτισμένη σε υψόμετρο 960μ. και έχει 500 περίπου κατοίκους. Το χωριό είναι πνιγμένο στο πράσινο, παντού υπάρχουν πλατάνια, καστανιές, καρυδιές και

κερασιές. Στην περιοχή, άφθονα νερά αναβλύζουν σε μικρές ρεματιές. Από εδώ απλώνεται το πανέμορφο δάσος της Σκιρίτιδας. Πριν τη Βλαχοκερασιά συναντάμε το όμορφο και καταπράσινο χωριό Κερασιά. Οι κάτοικοι ασχολούνται με τη γεωργία και την κτηνοτροφία, ενώ μεγάλο υπήρξε το ρεύμα μετανάστευσης από το χωριό μετά τον τελευταίο πόλεμο. Επιβλητικός είναι ο Μητροπολιτικός Ναός της Κοίμησης της Θεοτόκου στην κεντρική πλατεία. Επίσης, γραφικό και με ωραία θέα στη γύρω περιοχή και στο δάσος της Σκιρίτιδας είναι το εκκλησάκι των Αγίων Αποστόλων, χτισμένο στην κορυφή παρακείμενου λόφου. Το όνομα της Βλαχοκερασιάς είναι συνδεδεμένο με την ιστορία του διπλανού οικισμού της Κερασιάς. Παλαιότερα τα δύο χωριά αποτελούσαν δύο γειτονιές, την Πέρα και Δώθε Κερασιά, που οφείλεται στις πολλές κερασιές της περιοχής. Όμως, κατά τη διάρκεια της Τουρκοκρατίας η Βλαχοκερασιά πέρασε

στον έλεγχο του Τούρκου τοπάρχη της Τρίπολης, ύστερα από δόλο εις βάρος του Έλληνα Δημογέροντα. Φαίνεται λοιπόν πως το όνομα προήλθε από το όνομα εκείνου του Δημογέροντα (Βλαχοκερασιώτης). Στην ευρύτερη περιοχή του χωριού, στην Σκιρίτιδα και στο δάσος της, άνθισε το αρματολίκι κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας. Εκεί μάλιστα έδρασαν πολλοί αγωνιστές όπως ο καπετάν Γιάννακας (καπετάνιος του Κολοκοτρώνη). Επίσης, το Πάσχα του 1821, 2000 Τούρκοι αιφνιδίασαν τους άνδρες των Μαυρομιχαλέων που είχαν στρατοπεδεύσει εκεί για να

γιορτάσουν και τους ανάγκασαν σε υποχώρηση, φονεύοντας 15 Έλληνες. Την περίοδο της κατοχής έδρασαν στην περιοχή αντάρτικα σώματα, τα οποία συγκρούστηκαν επανειλημμένα με τις κατοχικές δυνάμεις, δίνοντας μάλιστα δύο σημαντικές νικηφόρες μάχες κατά των Γερμανών. Την περίοδο 1928-2011 σημειώθηκε μια μείωση της τάξεως του 80% στον πληθυσμό της. Χωρίς αμφιβολία, το βασικό αίτιο για την παραπάνω μείωση ήταν η αστικοποίηση και η μετανάστευση στις υπερπόντιες χώρες. Σύμφωνα με την «απογραφή» των απανταχού Βλαχοκερασιωτών (1988-92), που διεξήχθη υπό την αιγίδα του Συλλόγου Βλαχοκερασιωτών Αττικής, οι 3.742 Βλαχοκερασιώτες κατανέμονταν ως εξής: 42% ζούσε στην περιοχή της Αττικής, 21% ζούσε στο εξωτερικό (Η.Π.Α., Αυστραλία, Καναδά), 20% ζούσε σε άλλες πόλεις της Ελλάδας και μόλις το 17% κατοικούσε στην Βλαχοκερασιά. Οι κάτοικοι της Βλαχοκερασιάς ήταν κυρίως ηλικιωμένοι, αφού η νεώτερη γενιά είχε πάρει το δρόμο της ξενιτιάς, μεταναστεύοντας είτε σε χώρες του εξωτερικού είτε σε πόλεις της Ελλάδας. Συρρικνώθηκαν αντίστοιχα οι αγροτικές δραστηριότητες, οι παραδοσιακές επιχειρήσεις και ο αριθμός των μαθητών στο σχολείο της Βλαχοκερασιάς.»

Αν και στις διάφορες περιγραφές των εξορμήσεων του Συλλόγου μας δίνουμε ορισμένα ιστορικά, λαογραφικά και άλλα στοιχεία, το παραπάνω κείμενο καλό είναι

να αποτελέσει αφορμή για την παράθεση πλέον λεπτομερών πληροφοριών. Άλλωστε τούτο αποτελεί και έναν από τους στόχους του Φ.Ο.Σ. Γ.Π.Α.

Επιμέλεια κειμένου

Ν.Γ. Εμμανουήλ, Ομότιμος Καθηγητής

Δρ Ε.Ν. Πάνου, Ε.Δι.Π.

Οι φωτογραφίες επιλέχθηκαν μεταξύ πολλών που αποτύπωσαν μέλη και φίλοι του Φ.Ο.Σ. Γ.Π.Α. που συμμετείχαν στην εκδρομή: Αγαλόπουλος Νίκος, Δανίνα Δανάη, Κάντζας Χρήστος, Μοσχούλη Παρασκευή, Μπάνος Περσέας, Πανοπούλου Χριστίνα, Πάνου Ελένη, Περβολιανάκης Δημήτρης, Πιτέρκας Αναστάσης.